

# Ο πολιούχος των απανταχού ελληνοιστών φιλολόγων

/ [Πεμπτούσία](#)

Image not found or type unknown



Το πρόσωπο του Αγίου Ευσταθίου, αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης (η γέννησή του προσδιορίζεται γύρω στο 1120 ενώ η κοίμησή του περίπου στο 1196), έμοιαζε μέχρι πρότινος περισσότερο με θρύλο παρά με ένα πραγματικό ιστορικό πρόσωπο. Ιδιαίτερα μάλιστα για όσους τον ταυτίσαμε με το βιβλίο του «Παρεκβολαί εις την Ομήρου Ιλιάδα», το οποίο δεν έχει μεταφερθεί ποτέ στα νέα ελληνικά και έτσι παραμένει ουσιαστικά απλησίαστο.



Ο Άγιος Ευστάθιος Θεσσαλονίκης μάς ήταν κυρίως γνωστός από τον Νίκο Γαβριήλ Πεντζίκη, από το στόμα του οποίου ακούσαμε πολλές φορές πως το βιβλίο του θεσσαλονικιού ιεράρχη είναι το σημαντικότερο που γράφτηκε για τον Όμηρο.

Αλλά και η αγιοκατάταξη του μεγάλου αυτού ιεράρχη, φιλόλογου και υπέρμαχου των Θεσσαλονικέων καθυστέρησε χαρακτηριστικά, αφού κατατάχθηκε επίσημα στη χορεία των αγίων της εκκλησίας μόλις το 1988. Η ύπαρξη βεβαίως εικόνων του, και μάλιστα τοιχογραφιών, σε διάφορα μοναστήρια του Άθωνα και αλλού, επιβεβαιώνουν «πρωτοδίκως» ότι αναγνωρίστηκε και του αποδίδονταν τιμές ως άγιος...

Πάντως πρέπει να πούμε πως ο κραταιός ελληνικός πολιτισμός έχει ένα τεράστιο ελάττωμα. Είναι απέραντος και αχανής, και έτσι είναι ιδιαίτερα δύσκολο να γνωρίζεις διεξοδικά όλες τις φάσεις και όλα τα κορυφαία πρόσωπα που τον συνθέτουν. Εντούτοις είναι ωραίο ότι κατά καιρούς μπορείς να ανακαλύπτεις, να συναντάς και να γνωρίζεις νέα κομμάτια και αποσπάσματα, ιδιαίτερες φάσεις και πρόσωπα που συμπληρώνουν το ατελείωτο ψηφιδωτό του. Η γνώση αυτής της άγνοιας δεν αποτελεί τροχοπέδη, αφού κάθε νέα «ανακάλυψη» προσφέρει έναν εκ βάθρων ανακαινισμό της ελληνικής δημιουργίας, ιστορίας και παράδοσης, και αυτό σου διευρύνει διαρκώς την όρεξη, αν όχι την έξαψη, για νέες αναζητήσεις.

Μια αντίστοιχη γνώση άγνοιας έχουμε και για το βάθος πεδίου της ιστορίας και του πολιτισμού της Μητέρας Θεσσαλονίκης.

Ο ιδιότυπος πολιούχος των απανταχού ελληνιστών φιλόλογων αλλά και των Θεσσαλονικέων ανέπτυξε ιδιαίτερη φροντίδα για το ποίμνιό του, τόσο για την πνευματική του εξύψωση όσο και για την υλική του ευημερία. Του στάθηκε επίσης ως πραγματικός ταγός και ποιμένας κατά την άλωση της πόλης από τους Νορμανδούς (1185). Και δεν παρέλειψε να καταγράψει με πόνο ψυχής την εξιστόρηση της δεινής και σκληρής αυτής περιπέτειας της πόλης και των πολιτών της. Ο λόγιος ιεράρχης της Θεσσαλονίκης δεν έκλεινε τα μάτια στην πραγματική ζωή, ήξερε τι συνέβαινε δίπλα του και τολμούσε να καυτηριάζει την κοινωνική αδικία και να συγκρούεται με τους ισχυρούς.

Το ποικίλο έργο του μελετάται σ' ολόκληρο τον κόσμο. Οι συγγραφές του βεβαίως δεν εξαντλούνται στα ομηρικά έπη, ενώ, όπως αναφέρουν λαμπροί επιστήμονες, θεωρείται πρωτοπόρος και σε άλλους τομείς. Και να που για πρώτη φορά πραγματοποιείται ένα διεθνές διεπιστημονικό συνέδριο, που από τις 26 έως τις 28 Φεβρουαρίου θα φέρει στη Θεσσαλονίκη τους σημαντικότερους μελετητές του Ευσταθίου από όλη την Ελλάδα και τα πέρατα του κόσμου, για να μας φανερώσουν στοιχεία από τον πλήρη βίο και το έργο του.

Στο αφιέρωμα της «Μακεδονίας» μέλη της επιστημονικής επιτροπής του συνεδρίου σκιαγραφούν την πολιτεία του θεσσαλονικιού ιεράρχη, ο οποίος μοιάζει

πλέον να ανασύρεται από τον θρύλο στην ιστορία και την πραγματικότητα ως ένας υπέρλαμπρος συμπολίτης μας και ένας πολίτης του σύμπαντος κόσμου – αλλά και πέραν της πραγματικότητας και της τάξης της φύσης, αφού ο αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης Άγιος Ευστάθιος και μετά την κοίμησή του δεν εγκατέλειψε την πόλη και τον κόσμο και παρέμεινε για πάντα συμπαραστάτης, θαυματουργώντας. Τόσο αγάπησε και δέθηκε με τον κόσμο, παρά τα ποικίλα ενδιαφέροντά του και τις ασχολίες του. Φαίνεται πως είχε αντιληφθεί πραγματικά την ουσία των πραγμάτων και τον μίτο που τα συνενώνει όλα εν παροξυσμώ αγάπης.

Τώρα ήλθε η ώρα να τον καλέσουμε ξανά ανάμεσά μας και να τον υποδεχθούμε μαζί με τους λαμπρούς μελετητές του από όλο τον κόσμο. Καλώς να έλθουν!